



**Süd vəzisinin xərçəngi**

Süd vəzisi xərçənginin profilaktikası üzrə  
sağlamlıq həftələrinin

**HESABATI**

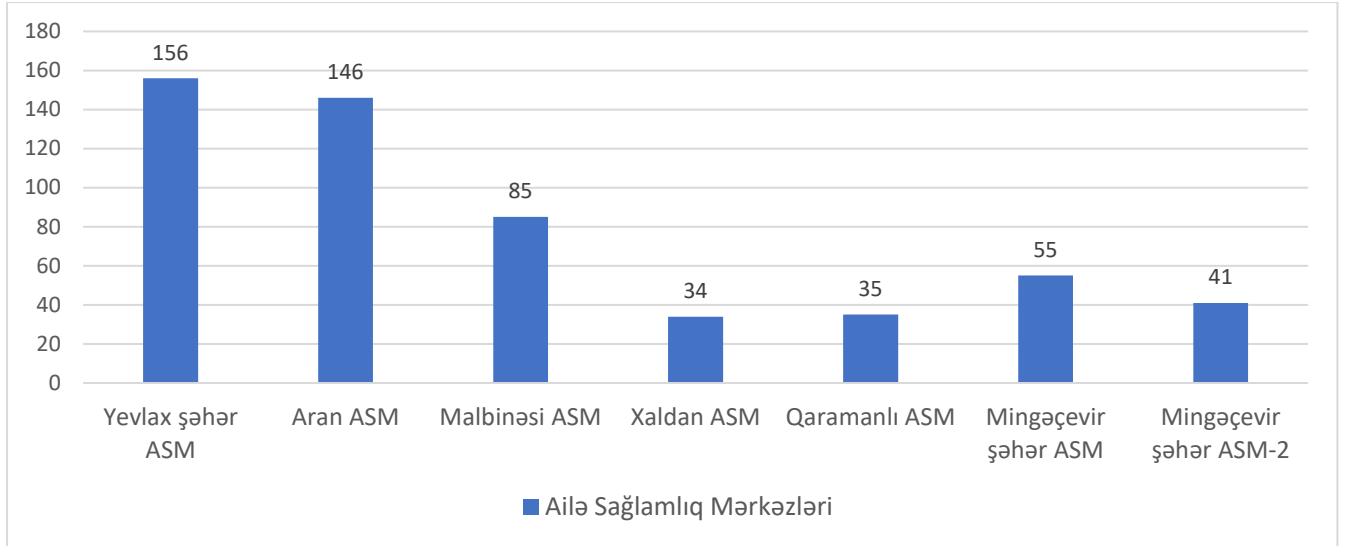
## Hesabat

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi 02-15 oktyabr 2017-ci il tarixində pilot ərazilərdə - Mingəçevir şəhərində və Yevlax rayonunda süd vəzisi xərçənginin profilaktikası üzrə sağlamlıq həftələri həyata keçirmişdir. Sağlamlıq həftələri çərçivəsində müayinələrdən keçən sakinlərin sağlamlıq vəziyyətini qiymətləndirmək və profilaktika tədbirlərinin səmərəliliyi haqqında tam məlumat əldə etmək məqsədilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən registr hazırlanmışdır. Registrdə müayinələrin ilkin nəticələri, müraciətçinin şikayəti və sağlamlıq vəziyyəti, tibbi müayinələrdən keçmə tezliyi, müayinə edən həkim tərəfindən laborator və instrumental müayinələrə göndərişlər haqqında məlumat, həkimlər tərəfindən verilmiş məsləhət və tövsiyələr qeyd olunmuşdur.

"Pilot ərazilərdə əhalinin sağlamlığının qorunması və erkən müayinələrə cəlb edilməsi" layihəsinin işçi qrupu registrdə toplanan məlumatları təhlil etmiş və onun əsasında yekun hesabat hazırlamışdır.

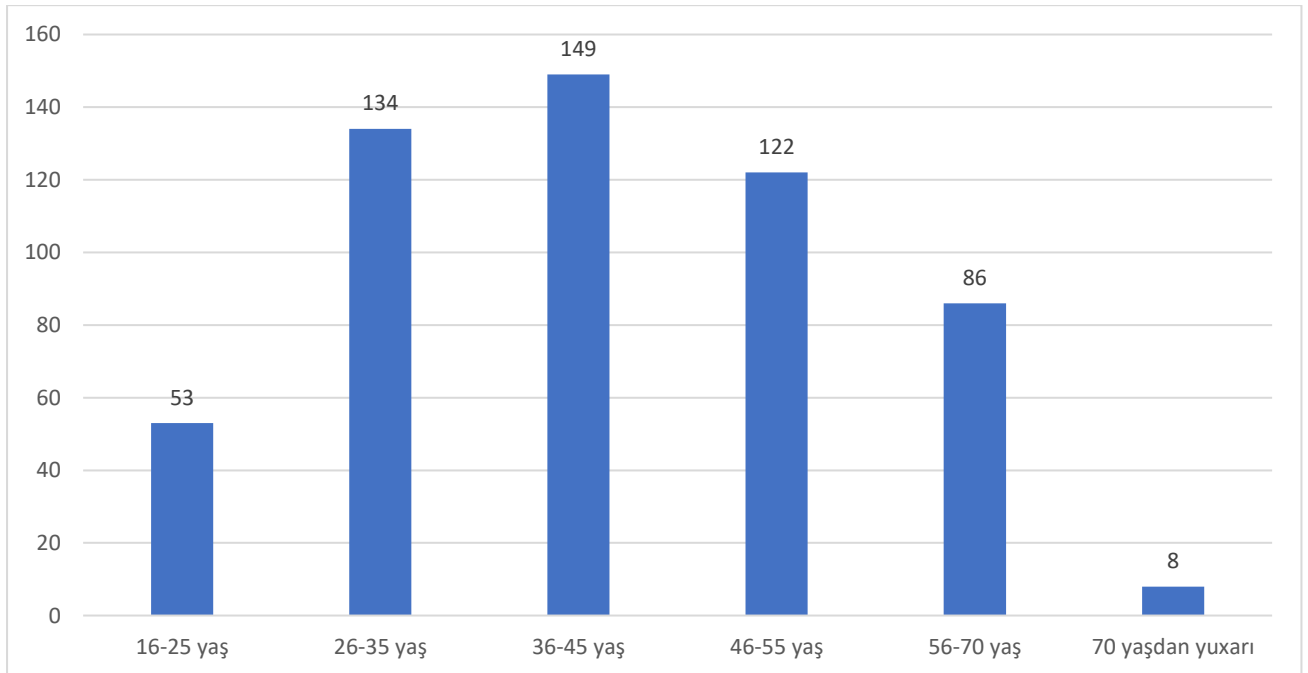
Sağlamlıq həftələri ərzində vətəndaşların layihəyə olan marağı və aktiv iştirakı müşahidə edilmişdir. Belə ki, 552 nəfər tibbi müayinələrdən keçmiş və ixtisaslı həkimlər tərəfindən onlara müvafiq məsləhətlər verilmişdir. Bunu diqqətə alaraq süd vəzisinin xərçənginin yaranması və inkişafına təsir edə biləcək bir sıra xəstəliklərin aşkarlanması məqsədilə əlavə müayinələrin keçirilməsi də təşkil olunmuşdur.

Sağlamlıq həftələri çərçivəsində tibbi müayinələr pilot ərazilərdə fəaliyyət göstərən 7 Ailə Sağlamlıq Mərkəzlərində (ASM) aparılmışdır. Bunlar Yevlax şəhər ASM, Xaldan ASM, Aran ASM, Malbinəsi ASM, Qaramanlı ASM, Mingəçevir şəhər ASM, Mingəçevir şəhər ASM 2-dir. Ailə Sağlamlıq Mərkəzlərinə müraciətlərin sayı da müxtəlif olmuşdur. Belə ki, Yevlax şəhər ASM-ə 156 nəfər, Malbinəsi ASM-ə 85 nəfər, Aran ASM-ə 146 nəfər, Xaldan ASM-ə 34 nəfər, Qaramanlı ASM-ə 35 nəfər, Mingəçevir şəhər ASM-ə 55, Mingəçevir şəhər ASM 2 -yə isə 41 nəfər şəxs müraciət etmişdir (Cədvəl 1).



**Cədvəl 1:** Ailə Sağlamlıq Mərkəzlərinə edilən müraciətlərin sayı

Müraciət edən vətəndaşların 53 nəfəri 16-25 yaş, 134 nəfəri 26-35, 149 nəfəri 36-45 yaş, 122 nəfəri 46-55 yaş, 86 nəfəri 56-70 yaş arasında, 8 nəfəri isə 70 yaşdan yuxarı olublar (Cədvəl 2).



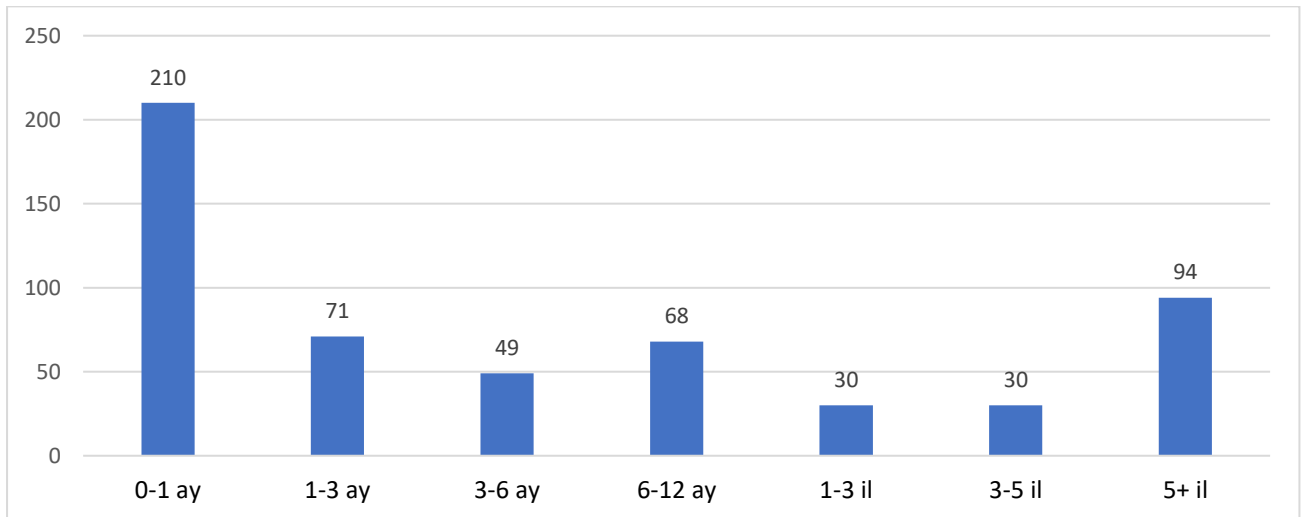
**Cədvəl 2:** Ailə Sağlamlıq Mərkəzlərinə müraciət edən vətəndaşların yaş qrupları üzrə göstəriciləri

479 nəfər ailə həkimlərinin, 73 nəfər isə ixtisas həkimlərinin qəbulunda olublar (Cədvəl 3).



**Cədvəl 3:** Ailə və ixtisas həkimlərinin qəbulunda olan vətəndaşların sayı

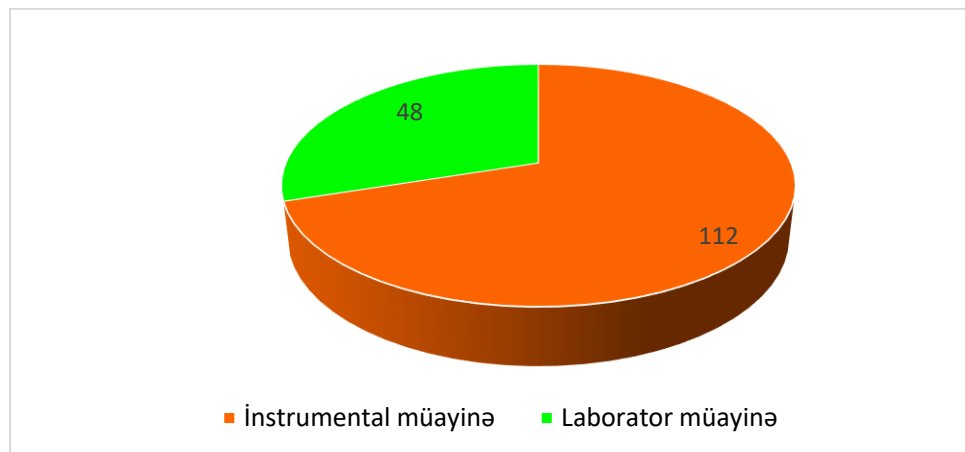
Müraciət edənlərin tibbi müayinələrdən keçmə tezliyi də müxtəlifdir (Cədvəl 4): 210 nəfər son 1 ay ərzində, 71 nəfər 3 ay öncə, 49 nəfər isə son altı ay ərzində, 68 nəfəri 1 il ərzində, 30 nəfər isə son 3 il ərzində tibbi müayinədən keçmişdir. 3-5 il ərzində müayinələrdən keçənlərin sayı 30 nəfər təşkil edib. 94 nəfər isə sonuncu dəfə tibbi müayinədə 5 və daha çox il öncə olub. Əldə olunan statistik göstəricilər deməyə əsas verir ki, icbari tibbi sığortanın tətbiqinə başlanması ilə vətəndaşların müayinələrə cəlb olunma tezliyində artım müşahidə olunmuşdur. Belə ki, ümumi müraciət etmiş 552 nəfərdən 330 nəfəri son 6 ay ərzində müayinələrdən keçib.



**Cədvəl 4:** Müraciət edənlərin tibbi müayinələrdən keçmə tezliyi

Müayinələr zamanı bir sıra patologiyalar erkən aşkarlanmışdır. 379 nəfərdə süd vəziləri ilə bağlı patologiyalar və yenitörəmələr təyin edilmişdir. Digər müraciətçilərdə süd vəzisi ilə bağlı heç bir patologiya görünməmişdir.

Qadınların 112 nəfərinə instrumental müayinələrdən, 48 nəfərə isə laborator müayinələrdən keçmək üçün göndəriş verilmişdir (Cədvəl 5).



**Cədvəl 5:** Instrumental və laborator müayinələrə göndərilmiş vətəndaşların sayı

Pilot ərazilərdə fəaliyyət göstərən ASM-lərdə müayinələrdən keçən qadınlarda süd vəzisinin xərçəngi üzrə instrumental müayinəyə göndərilmə səbəbləri müxtəlif olmuşdur: süd vəzində qıcıqlanma, dərisində hiperemiya, şişkinlik, istilik, süd vəzisinin dərisinin içəri dartılması, süd vəzisinin giləsində və ətrafında yara, qaşınma, səpgi, gilədən irinli maye axıntısının olması, süd vəzilərinin və qoltuqaltı nahiyənin palpasiyası zamanı hiss olunan yumşaq və bərk düyünlərin olması.

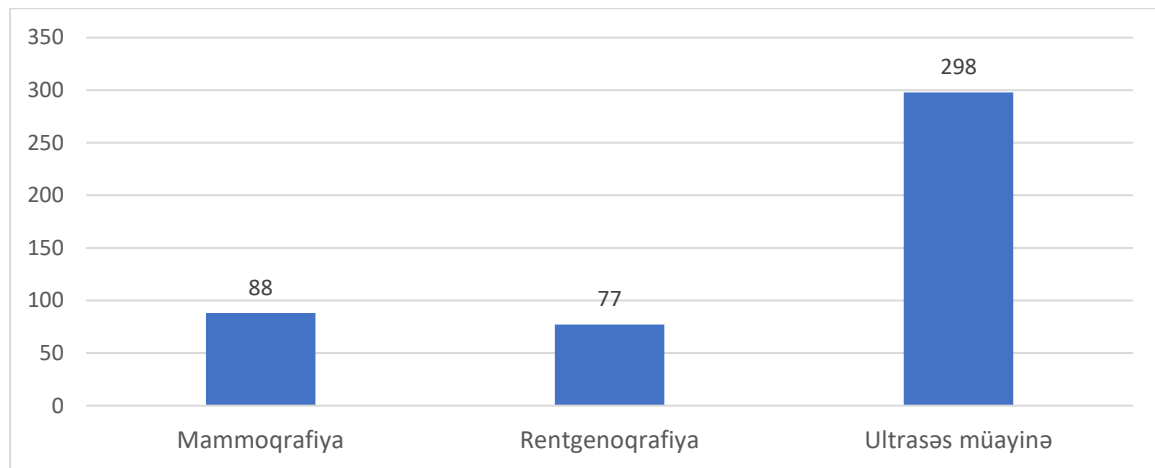
Laborator müayinəyə göndərilmə səbəbləri isə müraciətçilərdə USM və mammoqrafiya müayinəsi zamanı şübhəli düyünlərin aşkar olunması olub. Şübhəli düyünlərlə bağlı dəqiq diaqnozun qoyulması üçün süd vəzi toxumasından biopsiya yolu ilə götürülmüş materialın mikroskopik müayinəsi aparılmalıdır.

Eyni zamanda əhəlinin sağlamlığının qorunması, əhəlinin ixtisaslı tibbi müayinələrə əlçatanlığının təmin edilməsi, xəstəliklərin erkən aşkarlanması və ağırlaşmaların qarşısının alınması məqsədilə İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi Milli Onkologiya Mərkəzi (MOM) ilə birlikdə 10-12 oktyabr 2017-ci il tarixində Yevlax şəhər ASM-in ərazisində yerləşdirilmiş MOM-un Mobil Diaqnostik Kompleksində müayinələr təşkil etmişdir. Kompleksdə ginekoloq, mammoloq, onkoloq, uroloq, radioloq, endokrinoloq və LOR həkim

konsultasiaları verilib, rentgenoqrafiya, mammoqrafiya və ultrasəs müayinələri aparılıb.

3 gün ərzində davam edən müayinələr ərzində 482 nəfərə xidmət göstərilmişdir və ümumilikdə 1404 müayinə aparılmışdır.

88 nəfər mammoqrafiya, 77 nəfər rentgenoqrafiya, 298 nəfər isə ultrasəs müayinəsindən keçmişdir (Cədvəl 6).



**Cədvəl 6:** MOM-un Mobil Diaqnostik Kompleksində müxtəlif müayinələrdən keçmiş vətəndaşların sayı

Müayinələr zamanı 8 nəfərdə süd vəziləri, 24 nəfərdə qadın cinsiyyət üzvləri (uşaqlıq, uşaqlıq boynu, yumurtalıq və s.), 4 nəfərdə qalxanabənzər vəzi ilə bağlı patologiyalar və yenitörəmələr qeydə alınmışdır. Müxtəlif formada sidik-cinsiyyət sistemi ilə bağlı patologiyalar isə 10 nəfər vətəndaşda təyin edilmişdir.